

Delia Ambrosie

Profesoară de limba și literatura română

GRAMATICA EXPLICATĂ

#DIFERIT

Trucuri gramaticale **ușoare**
pentru sesiunile grele de învățare

DELIA AMBROSIE

GRAMATICA EXPLICATĂ
#DIFERIT

Lector: Eliza Bucureșteanu
Coperta și design: Mircea Rotariu
Editor: Ema Moraru

Iași, Editura PIM, septembrie, 2023

Prefață

Te felicit că ai ales să parcurgi această carte de gramatică! Sunt Delia Ambrosie, absolventă a Facultății de Litere și a Facultății de Drept, din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, și vreau să îți împărtășesc o serie de *șmecherii* care să te ajute să rezolvi orice problemă gramaticală cu forțe proprii! Română cu *șmecherii*? Da, aceasta este rețeta pe care ți-o propun și despre care spun că funcționează realmente! Elevii mei, absolvenți ai clasei a VIII-a sau studenți la Drept ori la Academia de Poliție, sunt o mărturie vie că se poate învăța mai ușor gramatica și că există *șmecherii* pentru a reține lecțiile eficient. ***Gramatica explicată diferit*** este o uneltă care te ajută să iei nota dorită la examenele care vizează gramatica limbii române!

Acest ghid reprezintă suma eforturilor mele de a-ți oferi o variantă simplificată, dar completă a materiei pentru examen, iar *șmecheriile* nu sunt iluzii, ci modalități garantate de a reține conceptele mai ușor. Așadar, *șmecheriile* pe care ți le voi arăta sunt bune, sunt reale, însă trebuie să le înveți, să le stăpânești pentru ca ele să funcționeze!

Am trudit „mii de săptămâni”, cum spunea Tudor Arghezi, la fâurirea acestei cărți, pentru că îmi doresc să te ajut concret să depășești cu bine examenele care, poate, sunt stresante pentru tine! Hai să vorbim deschis: vrei să iei notă bună la examene, dar vrei să ai și timp liber! Și eu voiam aceleași lucruri la vârsta ta. Numai că, din păcate, nu prea am avut timp liber, pentru că am învățat pe brânci, am tocit mult, neavând alternativă. Tocmai pentru că vreau să ai și pauze de respiro și, în același timp, vreau să iei notă mare la examen, am pregătit acest ghid care să te ajute! Nu sunt peștișorul auriu care îndeplinește trei dorințe, dar sunt sigură că această carte de gramatică te va ajuta să atingi cel puțin două obiective: să iei notă bună la examene și să ai și timp liber!

- *șmecher*, adj.= **1.** (adesea substantivat) care știe să iasă cu dibăcie din încurcături, pe care nu-l poți păcăli.
- *șmecherii* = tips & tricks pe care ți le ofer pentru ca tu să reții mai repede și mai eficient gramatica românească

CUPRINS

CAPITOLUL I - FONETICA

I. Alfabetul limbii române.....	11
II. Tipuri de sunete	12
III. Despărțirea în silabe	13
IV. Grupuri speciale de sunete	15
V. Numărul de litere și sunete.....	16
VI. Diftongul, triftongul, hiatul.....	18
VII. Accentul	23

CAPITOLUL AL II-LEA - VOCABULARUL

I. Structura vocabularului	25
II. Sensurile cuvântului.....	28
III. Sinonimele	30
IV. Antonimele.....	31
V. Paronimele	31
VI. Omonimele.....	33
VII. Cuvintele polisemantice	34
VIII. Derivarea.....	35
IX. Compunerea.....	40
X. Conversiunea.....	43

CAPITOLUL AL III-LEA - MORFOLOGIA

SUBSTANTIVUL.....	48
ADJECTIVUL	62
PRONUMELE	69
1. Pronumele personal	72
2. Pronumele de politețe	77
3. Pronumele reflexiv	80
4. Pronumele și adjectivul pronominal posesiv	84
5. Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ	88
6. Pronumele și adjectivul pronominal negativ	93
7. Pronumele și adjectivul pronominal relativ.....	95
8. Pronumele și adjectivul pronominal interogativ.....	100

9. Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât	102
10. Pronumele și adjectivul pronominal de întărire	107
NUMERALUL	112
VERBUL	119
ARTICOLUL	157
ADVERBUL	162
PREPOZIȚIA	168
CONJUNCȚIA	173
INTERJECȚIA	180
CAPITOLUL AL IV-LEA - SINTAXA	
SUBIECTUL	183
PREDICATUL	186
ATRIBUTUL	193
COMPLEMENTUL	199
Complementul direct	199
Complementul indirect	202
Complementul prepozițional	205
CIRCUMSTANȚIALELE	207
Circumstanțialul de timp	207
Circumstanțialul de loc	209
Circumstanțialul de mod	210
Circumstanțialul de cauză	212
Circumstanțialul de scop	213
Circumstanțialul condițional	215
Circumstanțialul concesiv	216
APOZIȚIA	217
CAPITOLUL AL V-LEA - ORGANIZAREA PROPOZIȚIEI ȘI A FRAZEI	
1. Enunțul. Punctuația enunțului	220
2. Tipuri de enunțuri	221
3. Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată	222
4. Propoziția negativă. Propoziția afirmativă	223
5. Fraza. Coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjunții coordonatoare. Norme de punctuație	224

6. Fraza. Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative.....	227
7. Construcțiile incidente.....	228
8. Construcțiile eliptice	229
9. Sintaxa frazei	229
Analiza unei fraze	229
Propozițiile „întrerupte” de tip 1a-1b	238
Expansiunea.....	239
Contragerea sau procesul invers al expansiunii	241
Subordonata atributivă (ATR)	243
Subordonata completivă directă (CD).....	247
Subordonata completivă indirectă (CI).....	250
Subordonata completivă prepozițională (CP)	253
Subordonata completivă de agent (CAG).....	256
Subordonata subiectivă (SB)	259
Subordonata predicativă (PR).....	263
Subordonata circumstanțială de loc (CL)	267
Subordonata circumstanțială de timp (CT).....	270
Subordonata circumstanțială de mod (CM).....	273
Subordonata circumstanțială de cauză (CZ)	274
Subordonata circumstanțială de scop sau finală (CS).....	279
Subordonata condițională (CȚ).....	282
Subordonata concesivă (CNV)	285
Subordonata consecutivă (CNS)	289
Apoziția.....	292
CAPITOLUL AL VI-LEA - REZOLVĂRI ALE EXERCITIILOR PROPUSE.....	294